אישים באגרות הראי"ה

פריידא חנה רבינוביץ-תאומים

בתו הבכורה של הרב קוק, נכדת האדר"ת · נולדה בי"ז בטבת תרמ"ח (1888)

3 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

פריידא (פרידא) חנה היא בתו הבכורה של הרב קוק, מאשתו הראשונה אלטה בת שבע, בת האדר"ת. נולדה בפוניבז' בי"ז בטבת תרמ"ח (1888). כשהייתה בת שנה וחצי נפטרה אמה.

בט"ו בתמוז תרס"ז (1907) נישאה לדודה, ישראל שמעון רבינוביץ-תאומים, בנו של האדר"ת, שהיה אחר כך ממייסדי בת ים.

הרב קוק על בתו, פריידא חנה

באגרות הרב קוק כותב אל בתו בדאגה לבריאותה ולשלוות נפשה. מצפת הרב קוק מזמין אותה לבוא אליו לזמן קצר, כי האוויר שם טוב לבריאות (כרך ד', אגרת אקיב), ומטריאסט, בדרך לאמריקה, הרב קוק מוסיף לה דברי חיזוק מיוחדים (כרך ד', אגרת ארכה).

האגרות

כרך ד', אגרת אטז: אל בנותיו פריידא חנה ובתיה מרים ובני המשפחה: על בואם לפתח תקוה, ודאגה לבריאותה של בתיה.

"פרידא חנה ובתי' מרים"

כרך ד', אגרת אקיב: להוריו, לבתו ולאחיו: הרב קוק מזמין את בתו לבוא אליו, כי האוויר מצוין לבריאות.

"מדוע לא תבאי על איזה זמן קצת עכ"פ אלינו פה האויר כ"כ מצויין פה, ויהי' לטובה לבריאותך"

כרך ד', אגרת ארכה: מטריאסט: דברי חיזוק לבתו, שתהיה רגועה ושמחה.

"בתי היקרה פרידא חנה תחי' ודאי תביני בעזה"י להיות מרוגעת"

ראו גם

אחותה, בתיה מרים. (לדף)

סבה, האדר"ת. (לדף)

נוסח האגרות – עם ביאור

3 האגרות שבהן נזכר בתו, פריידא חנה, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אטז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ראש חודש אדר תר"פ **נמען:** בנותיו פריידא חנה ובתיה מרים, חתנו ובני המשפחה

הם מצאו את כולם בשלום בפתח תקוה. אם בתיה תרצה לשאול רופא על תיקון האף, שלא תעשה ניתוח, אפילו קטן, עד שישובו ויתייעצו.

עיקרי הדברים

- שלום בפתח תקוה.
- לא לנתח בלי התייעצות.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], יום ר"א לחדש אדר תר"פ[2] בנותי היקרות, פרידא חנה ובתי' מרים, [בנותיו של הרב קוק] חתני הישי"ר[3] וכל יקירנו כולם שליט"א[4]

שלום וברכה ב"ה באנו שלו'[5] לפ"ת[6], ומצאנו את צב"י[7] ואת פ"ב ויונה ב"ה בחו"ש[8]. אקוה שתבלו את הזמן בנחת רוח ובהשקט ושלוה ואם תמצא בתי' שתחי'[9]

לנכון לשאול איזה ענין והרופא ע"ד[10] תיקון האף, בטח לא תעשה נתוח אפילו קטן עד שנתישב בדבר יחד בשובנו בעה"י[11]. ודי' יתן הכל להצלחה. ולא תדאגו מזה מאומה, כי בעזרת ד' נבטח שיהי'[12] הכל כשורה באופן טוב ורצוי.

והנני בזה אביכם ואחיכם מצפה טובכם ואשרכם כה"י[13]

אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה – ברוך השם
2. תר"פ – השנה תר"פ (1919/1920)
3. הישי"ר – הישר
4. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. שלו' – שלום
6. לפ"ת – לפתח תקוה
7. צב"י – צבי יהודה (בנו של הרב קוק)
8. בחו"ש – בחיים ושלום
9. שתחי' – שתחיה
10. ע"ד – על דבר
11. בעה"י – בעזרת השם יתברך
12. שיהי' – שיהיה
13. כה"י – כנפשו היפה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אקיב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ' מנחם אב תרפ"א **נמען:** הוריו, בתו פריידא חנה ואחיו שמואל

הריחוק מהטרדות הועיל מעט לבריאות, אף שגם כאן יש טרדות. בתוספת לבתו: שתבוא לזמן קצר, כי האוויר מצוין ויועיל לבריאותה.

עיקרי הדברים

- מנוחה ובריאות.
- הזמנה לבת.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה. כ' מנ"א[1] תרפ"א[2]

כבוד הורי היקרים עט"ר[3] שליט"א[4],

ובתי יקירתי פרידא חנה תחי'[5], לאוי"ט[6], ואחי מר שמואל [אחיו של הרב קוק, הרב שמואל קוק] וכא"ל[7] שילאוי"ט[8] וכל יקירנו שי'[9] בכט"ס[10] ב"ה[11] על החוה"ש[12] אשר עמנו פה, ת"ל[13] הועילה מעט ההרחקה מן הטרדות התדיריות להנפש מעט, להטבת הבריאות לפי ערך בעה"י[14], יחזקנו השי"ת[15] לעבודת קדשו לאוי"ט ברב חסדו. כמובן לא חסרים לי פה לפעמים הטרדות אבל סוף סוף יש ריוח בין טרדא לטרדא בעה"י.

אבקש שיודיעוני תמיד משלומם הטוב, יזכנו השי"ת להתראות בשמחה וטוב לב, בנם עבדם המוכן לשרתם באהבה ויראת הכבוד

אברהם יצחק ה"ק

נ.ב. ואת פרידא חנה תחי', מדוע לא תבאי על איזה זמן קצת עכ"פ[16] אלינו פה האויר כ"כ[17] מצויין פה, ויהי'[18] לטובה לבריאותך בע"ה[19] אביך הנ"ל[20]

1. מנ"א – מנחם אב
2. תרפ"א – השנה תרפ"א (1920/1921)
3. עט"ר – עטרת ראשי
4. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. תחי' – תחיה
6. לאוי"ט – לאורך ימים טובים
7. וכא"ל – וכל אשר לו
8. שילאוי"ט – שיחיה לאורך ימים טובים
9. שי' – שיחיה
10. בכט"ס – בכל טוב סלה
11. ב"ה – ברוך השם
12. החוה"ש – החיים והשלום
13. ת"ל – תודה לא-ל

14. בעה"י - בעזרת השם יתברך
15. השי"ת - השם יתברך
16. עכ"פ - על כל פנים
17. כ"כ - כל כך
18. ויהי' - ויהיה
19. בע"ה - בעזרת השם
20. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארכה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ראש חודש אדר שני תרפ"ד - טריאסט **נמען:** הוריו, אשתו, ילדיו ובני המשפחה

הם הגיעו לטריאסט; הרב המקומי ונכבדים קיבלו אותם, ומחר ייסעו לפריז. בכל מקום קיבלו אותם בכבוד, גם 'שאינם בני ברית'. הרב קוק מבקש לשמוע על בריאות אביו, ושאביו יחתום בעצמו. לבנו הרצי"ה: האם נשמרים השיעורים, ושלא יוציא לדפוס דבר שאינו מבואר כל צרכו, בהתייעצות עם הרב חרל"פ; ושיקפידו על אכילה ובריאות. לבנותיו: שיהיו רגועות ויסדרו את הבית.

עיקרי הדברים

- הגעה לטריאסט.
- קבלת פנים.
- הוראות לבנו.
- דאגה למשפחה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה. יום ג', ר"ח אד"ר[1], טריעסט [טריאסטה, בדרך לארצות הברית במסע לגיוס כספים לישיבות]

הורי היקרים, עט"ר[2], רעיתי הרבנית, בני. בנותי, אחי ואחיותי וב"ב וצאצאיהם היקרים לכולם ברכת ד' וכל טוב סלה ב"ה[3] באנו לשלו'[4] כשעה עשר בערב אמש ליל ג' אור לר"ח דנא. הנה, באו הרב ואחדים נכבדים לקבל פנינו על הספינה, סרנו פה במלון נכבד, ונקוה להנפש פה עד מחר אי"ה[5] שנסע לפריז. פסח שי'[6] נסע לפני אור היום שמה, בשביל העיכוב מצד הקורנטין. נקוה להשי"ת[7] שיצליחנו בכל דרכינו למען שמו הגדול ולמען עמו ונחלתו. ב"ה בכל המקומות שעברנו וגם באנו נפגשנו תה"ל[8] בכבוד והדר ובאהבה וחבה מן הכל, בין שהם ב"ב[9] שאינם ב"ב. נברך לד' חסדו. בבקשה לכתב לנו משלו'[10] כולכם בפרטיות.

ביחוד שלו'[11] אדוני אבי שליט"א[12] למע"ה[13] אם יוכל לחתום בעצמו מה טוב. ובכל אופן להודיעני בפרטיות ממצבו. למע"ה הורי היקרים וכל מחמדינו, לא תצטערו ח"ו[14] ותהיו מאושרים ושמחים, ומלאים יחול ותקות תשועת השי"ת[15], שברחמיו הרבים יחנינו לשוב בקרוב אל נוה קדשנו, להתעלס בשמחה וחדות ישועתו, בהודות והלל לשמו על חסדו ואמתו, ולהביא עזר והרוחה לעניי עם ד' יושבי ציון, ולחזוק תוה"ק[16] ובנין אה"ק[17] ת"ו[18]. בני יקירי, כתוב נא בפרטיות מכל הנעשה בבית ודרו"ש[19] כל מחמדינו, וביחוד שלו' חביב רוחנו ולבנו הגרי"מ[20] חרל"פ[21] [הרב יעקב משה חרל"פ] שליט"א וכא"ל[22]. ושלו'[23] כל חבירינו היקרים, כולם מקטנם ועד גדולם, הרבנים והחברים, הזקנים והצעירים, וכל מתפללי ביהמ"ד[24] שלנו. ותודיעני אם משתמרים באיזה מדה השיעורים ואם אתה ממשיך את ההדפסה, למע"ה לדייק שלא. להוציא מת"י שום דבר שאינו מבואר כל צרכו בבירור גמור, ותעיין בזה בשכלך הישר, ותתישב עם ידי"נ[25] הגרימ"ח[26] שליט"א. והשי"ת[27] יתקנינו בעצה טובה מלפניו, בכל

הפרטים והכללים. ואבקש מאד ממך ומחוה לאה [כלתו, רעיית הרצי"ה; ראו (כרך ד', אגרת אקלג)] תחי'[28], שתזהרו בשמירת הבריאות, ותשתדלו להרבות באכילה, למען חזוק הכחות, וכדי לעשות נחת רוח לאמא תחי'.

בתי היקרה פרידא חנה תחי' ודאי תביני בעזה"י[29] להיות מרוגעת, וברצון טוב, בהשקט ובמנוחה. היי שמחה ומאושרת, ובעז"ה[30] הכל יהי'[31] לטובה ואל תדאגי כלל, יתחזקי בבטחון על השם יתברך, המנהיג אותנו בחסדו בע"ה[32]. בני ברית. בתי יקירתי בתי' מרים תחי'. אקוה שתהיי מפקחת יפה על בריאותך, ועל בריאות אמא תחי', ותעשי תמיד נחת רוח לאבא ואמא שליט"א, ובכלל יהי' בעז"ה[33] בבית הכל בסדר נכון, ואפילו זמני האכילה הי'[34] ראוי להתרגל בסדר הראוי, כדי שיהי'[35] יותר קל להמשיך את הסדר בזה כאשר יזכנו השי"ת לשוב לשלו', בעזרתו ית"ש[36]. הנני כעת עדיין קצת עיף מהנסיעה, ע"כ[37] אקצר כעת ובעה"י[38] נקוה לכתב מהסתם בע"ה עוד מהתחנות הבאות. עד אשר נזכה בע"ה לבא על האני' להצלחה.והי'[39] זה שלו' וברכת טוב, ושמחת פורים וחדות ד' ועזו, לכולכם חביבי ומחמדי כנפשכם היקרה ונפש בנכם, אישך, אביכם, אחיכם, ודודכם, המצפה לישועת ד', אברהם יצחק ה"ק[40] דר"ש[41] באהבה לאלטר שליט"א, מהו עושה והיכן הוא ומה שלומו, מן הכל הודיעוני, הנ"ל[42] בני מחמדי, איני צריך לעוררך בפרטיות, שתודיעני מהענינים שנמסרו אליך בעת אשר נדברנו לפני העתקתנו, הכל באר היטב בעה"י[43]

אברהם יצחק ה"ק

---

1. אד"ר - אדר ראשון
2. עט"ר - עטרת ראשי
3. ב"ה - ברוך השם
4. לשלו' - לשלום
5. אי"ה - אם ירצה השם
6. שי' - שיחיה
7. להשי"ת - להשם יתברך
8. תה"ל - תהלה לא-ל
9. ב"ב - בני ביתו
10. משלו' - משלום
11. שלו' - שלום
12. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
13. למע"ה - למעלה
14. ח"ו - חס ושלום
15. השי"ת - השם יתברך
16. תוה"ק - תורתנו הקדושה
17. אה"ק - ארץ הקודש
18. ת"ו - תבנה ותכונן
19. ודרו"ש - ודורש שלום
20. הגרי"מ - הגאון רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ (למשל: יעקב + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
21. חרל"פ - הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
22. וכא"ל - וכל אשר לו
23. ושלו' - ושלום
24. ביהמ"ד - בית המדרש

25. ידי"נ - ידיד נפשי
26. הגרימ"ח - הגאון רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ, ח (למשל: יעקב + משה + חיים) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
27. והשי"ת - והשם יתברך
28. תחי' - תחיה
29. בעזה"י - בעזרת השם יתברך
30. ובעז"ה - ובעזרת השם
31. יהי' - יהיה
32. בע"ה - בעזרת השם
33. בעז"ה - בעזרת השם
34. הי' - היה
35. שיהי' - שיהיה
36. ית"ש - יתברך שמו
37. ע"כ - על כן
38. ובעה"י - ובעזרת השם יתברך
39. והי' - והיה
40. ה"ק - הכהן קוק
41. דר"ש - דורש שלום
42. הנ"ל - הנזכר לעיל
43. בעה"י - בעזרת השם יתברך